

**ЗЛОБНИОТ ЗМЕЈ КОРОНАР
И КАКО ГО ПОБЕДИЈА ЛУЃЕТО СО
ЗАЕДНИЧКИ СИЛИ**

Си беше еднаш едно кралство каде што луѓето си живеаа среќно во мир и хармонија. Во него си живееше и малиот Иван со сестра му Ленка.

Секое утро нивната мајка им спремаше појадок а татко им ги носеше на училиште. Таму внимателно ја слушаа својата учителката кога им раскажуваше за броевите, буквите, реките и животните. Најмногу ги сакаа приказните за животните.

Дома имаа куче Елфи коешто секој ден после училиште го носеа на долги прошетки, му фрлаа стапче и скокаа со него. Потоа ќе ја напишеа домашната задача и повторно брзаа надвор за да си играат со своите другарчиња – трчаа, си играа игри со топка или игри како изгоре лончето претече млекото. Одвреме – навреме Елфи ќе им ја

земеше топката, и кога они се обидуваа да ја земаат назад таа лаеше и мавташе со опашката.

Понекогаш кога беше убаво времето Иван и Ленка со родителите ја посетуваа зоолошката градина за да ги видат пингвините како си играат и мајмуните што праваат.

Само средите беа малку поинакви бидејќи Иван одеше на часови по клавир во музичко училиште, а Ленка одеше на танцување.

Кога па надвор врнеше, тие на своите родители им приредуваа претстава, родителите воодушевено аплаудираа а за награда им ги читаа нивните омилен приказни. На пример, за Ивица и Марица и како тие се изгубиле во шумата. Таа отсекогаш им беше омилена. Колку беше страшна!

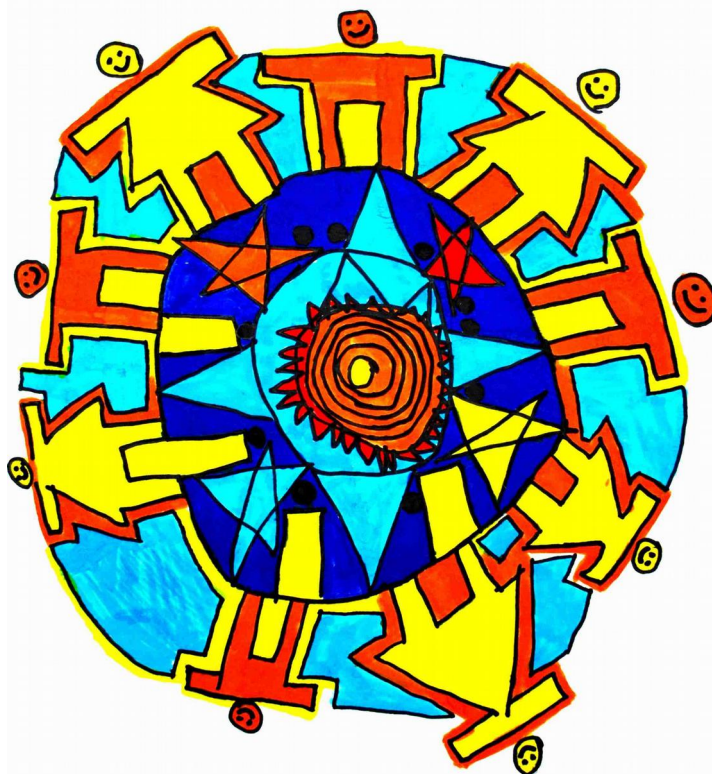
Искрено, Иван и Ленка понекогаш правеа и белџи. Се расправаа кој повеќе ја растурил детската соба, кој ќе ја намести или кој ќе игра "Не лути се човече" со црвените фигури. Нејсе.

Децата понекогаш прават белџи, но меѓунас, па и родителите исто, зар не. Но, битно е дека на крајот сите се смируваат и пак се сакаат најмногу на светот.

Секоја недела сите заедно одеа на ручек кај баба и дедо. Елфи остануваше дома затоа што лаеше на Гаја, мачката на баба им, а таа па секогаш ѝ се дурлеше и мрштеше.

По ручекот додека татко им и дедо им пиеја кафе и си разговараа, они заедно со баба им и мајка им ќе отидеа на една убава прошетка околу блиското езеро. На рибите и патките им фрлаа трошки леб и грашок – бидејќи за нив тој е здрав. На враќање ќе застанеа во слаткарницата каде што секогаш толку убаво мирисаше на ванила и каде имаа многу торти и други слатки, па им беше тешко да се одлучат што да изберат.

И така среќно си живееја.

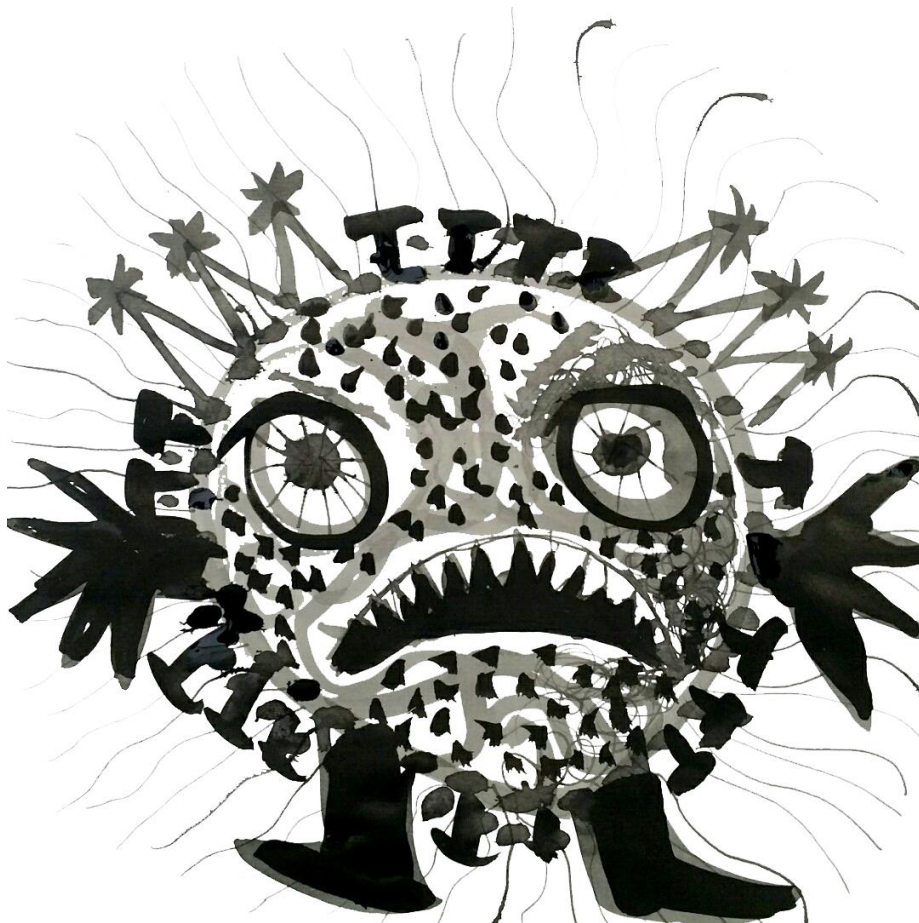

Но еден ден нивното царство ненадејно го нападна
лошиот крал Коронар од далечното Источното царство!

Никој не знаеше зошто и како воопшто се осмелува така! Беше змеј, на главата носеше чудна, грозна круна, украсена со крилја на лилјациите, канџи и змијски опашки, а што е најлошо заедно со него во кралството дојде и големата војска Вирусари! Ги освоија границите така што никој не можеше ниту внатре ниту надвор, ја победија мировната војска на дотогашниот крал и завладеа, Коронар!

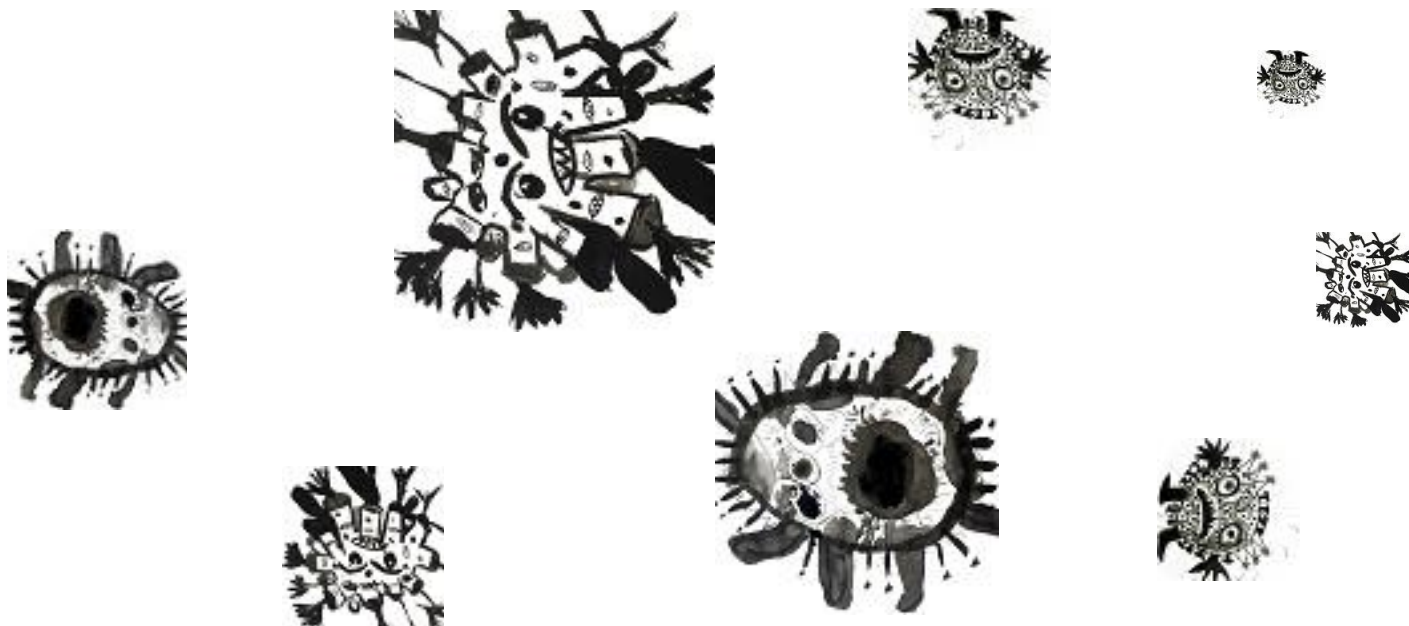
Вирусарите беа одвратни – телото им беше покриено со брадавици, од носот им течеше слуз, а наместо раце имаа мали, раздвижени канџи. Ау,ау! Одвратно!

И одвратно смрдеа, фууј! Замислете си расипано јајце, зелени, мувлосани виршли, какушки од твор, крема за чевли и шампон против болви – сето тоа ако го измешаме заедно сто пати помалку ќе смрди отколку еден мал

Вирусар.

Со таа своја смрдеа потполно го загадија воздухот и луѓето почнаа многу да кашлат. Толку силно кашлаа што дури почна и главата да ги боли. А некои добија и температура и останаа во кревет. Возрасните беа сосем избезумени и преплашени. Искрено кажано ги фати паника. А што сега? Како да се браниме? Ниту возрасните немаат секогаш одговор за се. Некој се сети дека од смрдеата можеме да се заштитиме со маски за лице. Сите побрзаа во аптеките да купат и маските многу бргу беа распродадени. Кој не можеше да ги купи си ги направи дома од ткаенина – па подобро некаква маска отколку никаква, нели? Но смрдеата се ширеше и ширеше. Бројни луѓе трчаа низ градот и купуваа големи залихи на храна, пијалоци и тоалетна хартија – што ако Вирусарите им потрошат се? А што потоа?

Змејот Коронар го искористи целиот овој хаос и намерно секој ден воведуваше бројни нови наредби, одлуки и забрани. Потоа од среќа што на луѓето им го расипа животот, почна да си аплаудира со шепите и толку се

кикотеше на цел глас што почна и самиот да кашла. Така и му требаше, оти тој беше навистина штетен и зол.

Наеднаш, неочекувано, едноставно ги забрани театарот и киното. А веќе следниот ден и базените и игралиштата. -"Што сега, не смееме веќе да се забавуваме?" се жалеа луѓето.

Змејот збесна и им ги прати своите Вирусари. "Пиф, паф, пуф!" – скокаа смрдливи меѓу луѓето и ги плашеа. Потоа змејот го одреди строгиот домашен карантин. Ги затвори скоро сите продавници. Ги забрани стоматолозите, но бидејќи ги затвори и слаткарниците луѓе не се плашеа за забите. На некои родители им забрани да одат на работа, а на други па им нареди да мораат да одат. Никој не можеше да разбере што се случува? На децата па, им забрани да одат на училиште. Ако сме искрени, децата прво се израдуваа – јееј, јееј, распуст! Но бргу станаа свесни колку многу им недостасуваат нивните другарчиња кои веќе не смееа да ги видат.

Нема веќе трчање... играње со топка... изгоре лончето претече млекото...

Толку многу им беше досадно што посакаа да ги видат и оние помалку симпатичните другарчиња и дури – нема да верувате – посакаа да одат и на часови.

На Иван и Ленка навистина многу многу им недостасуваа и баба им и дедо им. Толку силно посакуваа да отидат на гости кај нив, да ги гушнаат, да биде се како порано.

- "Што прават сега бабата и дедото?" се прашуваа кога беше недела. "И што прави мачката Гаја? Веројатно си го грее крзното – дома, на прозорецот..."

Мајка им секој ден зборуваше на телефон со баба им, ама зборуваа сериозно, понекогаш и шепотејќи.

За што ли зборуваа?

Мајка им потоа кришум плачеше и беше тажна. И татко им

беше тажен, Иван и Ленка тоа го приметуваа. Но тој пред нив се правеше среќен и храбар.

Кога и татковците се исплашени, знаеш дека нешто лошо се случува.

Точно тоа и го сакаше лошиот крал – пред него сите да се тресат од страв. Ама овојпат лошиот змеј нема среќа бидејќи Иван и Ленче ги знаат сите приказни. Приказните се полни злочинци но сепак секогаш завршуваат среќно!

Па нема змејот да остане засекогаш кај нив, нели? Но, многу луѓе во кралство се разболеа и кашлаа.

Ее, ама каде сега на брзина да го најдеме јунакот кој ќе го победи. Иван и Ленка размислуваа ама за жал не познаваа никаков јунак.

И така поминуваше времето. Нивната мајка секое утро спремаше појадок, а татко им наместо да ги носи на училиште заедно со нив во дневната соба учеше за броевите и буквите. Заедно и вежбаа, бидејќи вежбањето е мошне важно за здравјето. На Елфи ѝ ја фрлаа топката, но таа безволно само ја касаше бидејќи ѝ недостигаа долгите прошетки. Скокаа и со јаже. И многу зборуваа за светот надвор: за морето, за ѕвездите, растенијата во парковите, филмовите кои им се допаѓаа. Понекогаш заедно пееја весели песни и танцуваа – тоа посебно ѝ се допаѓаше на Ленка. Заедно ќе одглумеа и по некој расказ. Татко им не се

снаоѓаше најдобро во тоа, ама од срце му се смееа. Мајка им па многу убаво црташе, затоа секој ден заедно цртаа она што го гледаа од прозорецот.

Вирусарите не сакаа луѓето да стојат покрај прозорците. Тогаш, ќе се собереа долу на улицата, бесно плукаа и ги заплашуваа со своите канџи. И сето тоа затоа што не сакаа луѓето да дознаат какви лошотии прават.

Ако некој се осмеше малку да сирне од својот прозорец или сосем да го отвори, Вирусарите ќе скокнеа од воздухот и ќе му дојдеа директно во лице. Фууј, одвратно! Ниту еден човек не можеше да ја поднесе таа смрдеа и брзо ќе го затвореше прозорецот.

На Иван и Ленка им дојдоа Вирусарите преку глава, затоа им се смееа и им покажуваа смешни фази. Вирусарите толку беа лути што им пукнаа брадавиците а од нив истече виолетов гној. Фууј!

Еден ден Иван со боичките си ги измачка рацете и брзо отрча во бањата да си ги измие со сапун. Сега кога го имаа сапунот на претек, мајка им често ги предупредуваше дека треба многу добро да си ги мијат рацете. Но бојата не излегуваше од дланките, па Иван си помогна со средството за дезинфекција на мајка му. Имаше чуден мирис, но потоа рацете му беа блескаво чисти. Потоа се врати кај прозорецот и повторно црташе. Беше жешко па го отвори прозорецот. Само за кратко! И што мислите дека му се случи? Ништо, потполно ништо. Не влезе ниту еден Вирусар. Тој за нив беше НЕВИДЛИВ. -"Како е тоа можно?"

се чудеше Иван и ја повика сестра му. Кога таа застана крај прозорецот во тој миг лебдеа бројни лути Вирусари и рикаа. Иван ја фати за рака и ја однесе во бањата за да си ги измие раце со сапун и дезинфекција. Се вратија кај прозорецот и - ништо. И таа стана невидлива за Вирусарите. Хеहे, одлично.

-"Ленче, што ако...?" ја праша. -"Да!" се согласи сестра му, и почнаа да се радуваат на момент кога мајка им и татко им ќе заспијат а тие ќе истражуваат што всушност се Вирусарите и за што се работи тука. И дочекаа. Родителите заспаа околу десет часот. Тие двајца пак си ги измија рацете како претходно. Иван со сапунот го наполни и својот воден пиштол. Не може да штети, нели? Си ги ставија заштитните маски за лице кои што им ги направи мајка им – Иван имаше маска со мали сини автомобилчиња, а Ленка па имаше маска со бубамара. Со себе зедаа и ориз, бидејќи нели, сепак, ги знаеја сите приказни.

Застанаа во темница и тишина. Се затвори вратата зад нив. Бам.

Се исплашија малку но се фатија за рака и тргнаа во непознатото. Додека одеа, фрлаа ситен ориз. Се чувствуваа како Ивица и Марица. Само што на крајот на патот нив не ги чекаше вештерка туку лошиот змеј.

Не беше многу тешко да се најде неговото дувло. Знаеја дека таму ќе има многу смрдливи Вирусари затоа само го следеа носот (среќа што носеа маски за лице).

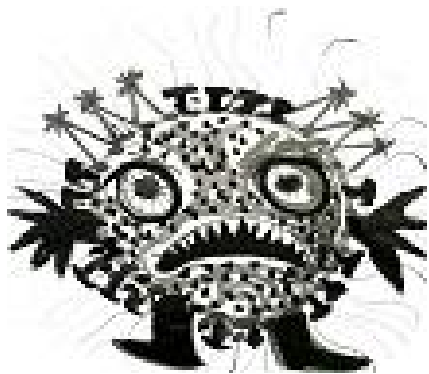

Одеа, одеа се додека не дојдоа до големата сива зграда. Изгледаше многу официјално, а на подот пред влезот имаше табла. На нејзе со големите букви пишуваше нешто. Ленка беше година дена помала, а Иван одеше во второ одделение и можеше да прочита:

Ми – ни – стер – от, не: мин– и–стерр – ство–то за з–драв–ство.

Ја дигна главата и таму каде што до сега висеше табла
сега пишуваше
ми–ни–стер–ство на ко–ро–на–ри, тој збор знаеја и од
порано да го прочитаат вал–ка–ност, фууј. Тука значи
живее лошиот змеј. Надвор се насобра група смрдливци.
Се собраа на влезот, некои сакаа внатре, некои надвор.
Децата никогаш порано немаа видено толку многу
смрдливци. Не знаеја да ги изборјат ама ги имаше мноогуу.

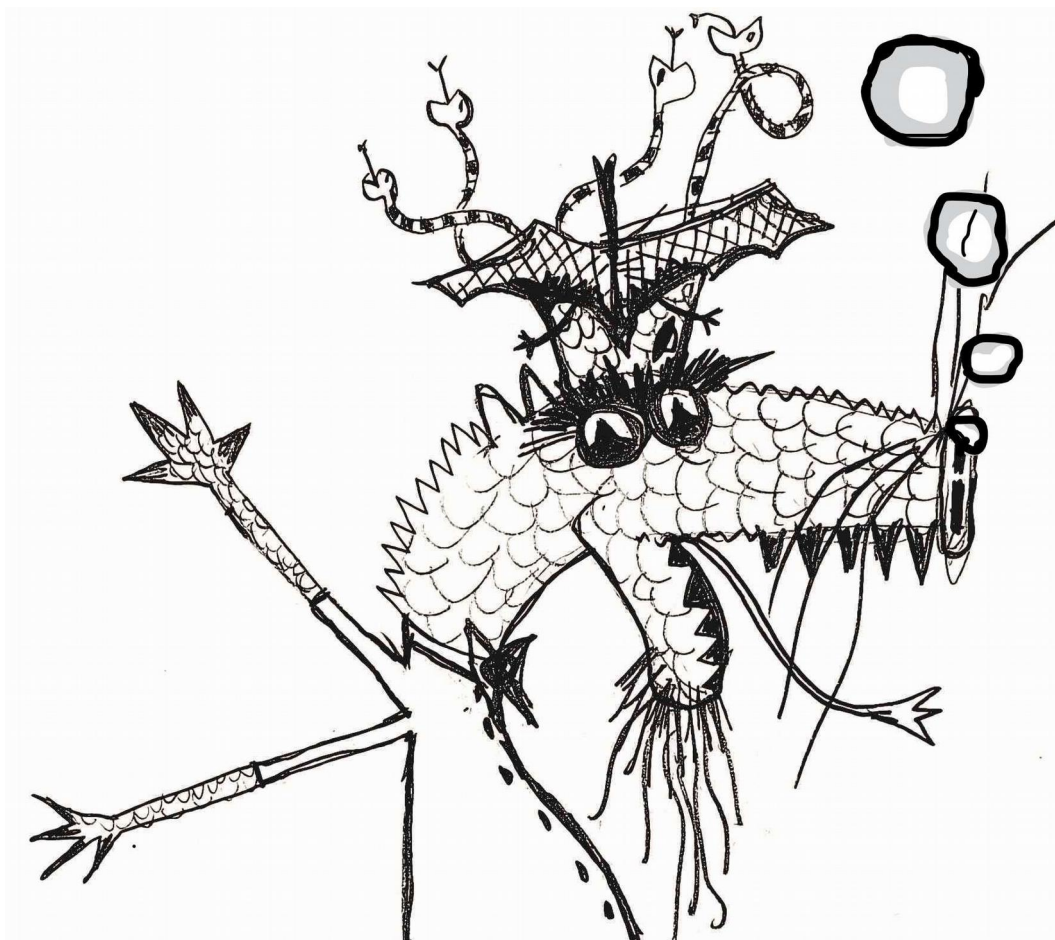
Ауу, а што сега?

Среќа што не можат да не видат, си рекоа Иван и Ленче. Не
зборуваа на глас за да не се откријат – сепак дојдоа да
шпионираат. Ниту кога влегоа внатре и застапаа пред
големиот змеј не вреснаа од страв иако беа многу
исплашени, само силно се стиснаа со рацете.

-"Семоќен, денеска одзедовме пола милион и 200.000
маски за лице! Ги заклучивме во портирницата" – му се
поклонуваа на змејот и го фалеа.

- "Само толку?" – змејот бесно се дереше на нив а од носот му излегуваше дим.

- "Се—се—сега не не не—можат да си ги покријат устите, о наш голем водачу" – пелтечеа Вирусарите, плашејќи му се. Еден меѓу нив што најмногу се тресеше од страв, се тресеше и тресеше, се додека одеднаш, меурот не му се распукна – пуф – и исчезна.

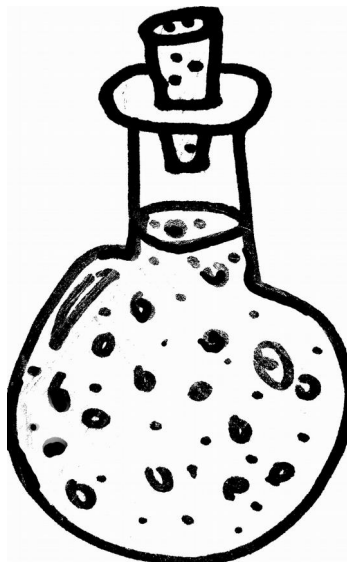

Изненаден Иван погледна кон Ленка, и таа му потврди дека примети што се случи.

-"Ви-види, ко-коолку капки на-наа-праавивме денеска за тебе!" – додека му покажуваа Вирусарите на Змејот шише полно со сомнителна течност од страв пукна уште еден од нив. Пуф!

-"Одлично, дај ваму!" – Нетрпеливо со острите канџи гребеше по подот и со голем мерак се напи голема голтка.

-"Ммм! Знаете што? Нема веќе толку да викам на вас, но престанете да пукате! Ми требате што повеќе!" – рече Змејот и престана да испушта дим.

- "Па не сме ние виновни. Добро знаеш дека колку повеќе луѓето ни се плашат ние стануваме се посилни, но кога ние ќе се исплашиме, со нас тогаш е готово. Пуф и толку! А ти – ии не плашиш. Многу."

- "Грр... Добро, ви ветив дека нема веќе да ве плашам!" одважно рече –змејот. "А докторите, ги фативте?"

- "Како што ни нареди, семоќен – сите доктори и оние нивни медицински сестри. Затворени се во подрум. Ама ги има премногу. Сега почнавме да ги затвараме дури и во канцелариите на приземјето и на првиот кат."

- "Одлично!" Задоволно промрморе змејот.

- "За секој случај ги фативме и стоматолозите!" – Се пофали некој Вирусар.

- "Даа. И фармацевтите и хигиенијаците, хе хе!" – се кикотеше злобно друг.

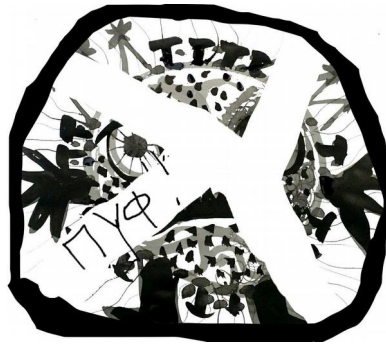
- "Аптекарите и хигиеничарите!" – Го исправи трет.

- "Е, даа..." – се срамеше претходниот. "Се извинувам."

- "А пожарникарите?" – праша змејот.

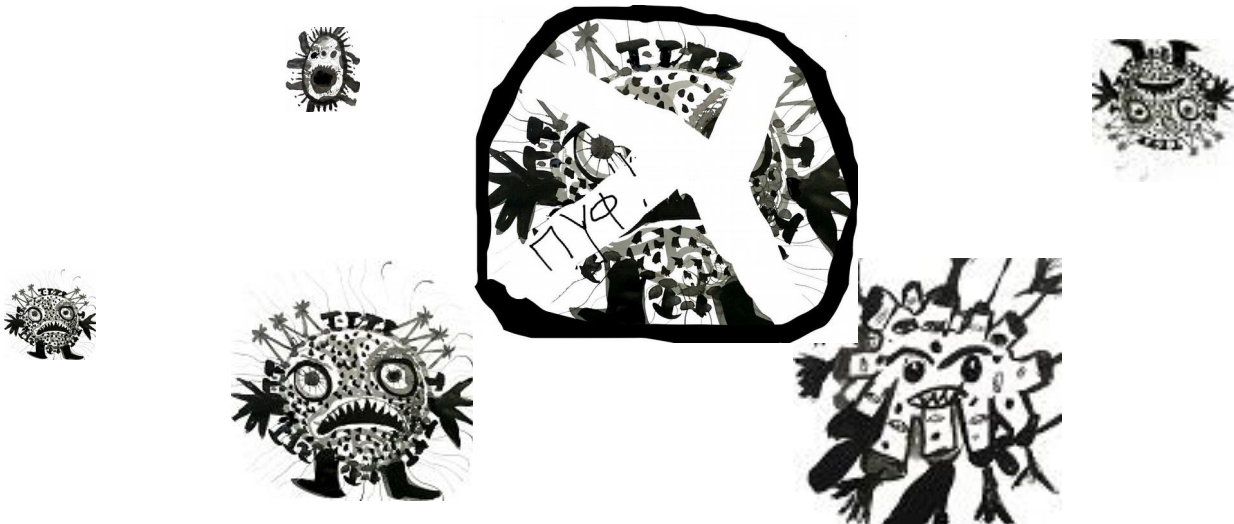
- "Не – не – не сме се уште сите..." – призна Вирусарот и кога змејот го погледна луто бргу додаде: "Ама скоро сите."

- "Кхм, тие се многу раздвижени и ги имаат оние цевки со вода и јаас се пла–аа–шаам" – пукна од страв уште еден Вирусар – поуф... и исчезна.

- "Е, не може така! Ви забранувам да се плашите!"

- "Како ќе ни наредиш, голем змеју!" – извикаа сите Вирусари одеднаш. Еден од нив, еден сосем позади, сепак пукна – пуф! Останатите Вирусари го скрија тоа од змејот со гласно кикотење.

- "Добро. Ова е значи решено. Кога ќе ги фатите сите останатите пожарникари преминете и на полицајците."

- "Како ќе ни наредиш, о голем змеју."

- "И кога ќе завршите и со нив никој нема да може да ги спаси луѓето! Никој! Ха, ха! И тогаш ќе ги пуштите сите надвор од карантинот!!!" – Гласно се кикотеше змејот.

- "Нека заболат сите! Исплашете ги сите! Нека се расшири болеста низ целото кралство и ќе го имаме кашливиот напиток колку сакаме, ха ха! Тоа ќе биде за мерак, њам!" – Среќно рече змејот и со гласни чекори се повлече кон

својата соба.

На Вирусарите им олесна и се разбегаа секој по своите обврски.

Иван и Ленка беа нетрпеливи – одма треба да смислат спасувачки план!

Во подрумот! Мораме да ги ослободиме сите затвореници! Шепотејќи одлучија децата и тивко отидоа по скалите во подрумот.

Таму на стража беа двајца страшни Вирусари:

А што сега? Аха! Имаа ориз.

Иван фрли цела шака ориз в лице на еден од смрдливите вирусари.

-"Аааа!" – викна Вирусарот. "Тука има некој, има некој!"

-"Не лудувај! Нема никој, има само во твојата глава" – го искара другиот Вирусар.

Но ние добро знаеме дека тоа беа невидливите деца, нели?

Потоа Ленка фрли полна шака ориз на другиот.

-"Хммм! Што беше ова?" – се лутеше.

-"Аааах, ти рее–кооо–в! Паа ти рее–ко–ов! Ту–туу–каа има некој и ја–аа–с се плаашаам!" и толку се тресеше од страв што пукна и исчезна. Пуф!

-"Грр! Идиот! Ама ќе ја средам јас работава!"
Почна да разгледува наоколу и опасно да ѝ се доближува на Ленка. Среќа, не ја виде! Иван бргу го зема својот пластичен пиштол и го испрска Вирусарот в лице. Вирусарот немаше време да се исплаши ниту да трепери, само пукна. Како меурче од сапун. Пуф. Гледате ли колку е битен сапунот?

-"Одлично. Одиме понатаму!" – рече Иван.

-"Дојди!"

Сега можеа да отидат низ скалите во подрумот. Среќа Вирусарите беа глупави и ги оставија клучевите во бравите. Деца бргу ги отворија сите врати – клик, клик, клик, клик, клик... Надвор излезе мноштво доктори и докторки, стоматолози, аптекари во бели мантили, сестри во сини униформи, хигиеничари во костими и кравати и пожарникари во униформи и шлемови. Не можеа да веруваат кој ги ослободи. Вистински мали јунаци!

Но немаше време за славење сега. Ги прашаа децата како успеаа и Иван и Ленче им раскажаа како се станува невидлив за Вирусарите ако добро си ги миеш рацете со сапун и дезинфекција, и дека всушност се работи за напитек за змејот – уфф! – смрдливи Вирусари, го собираат од заболени луѓе. А смрдливците во суштина се многу плашливи и пукаат како меур кога ќе се исплашат.

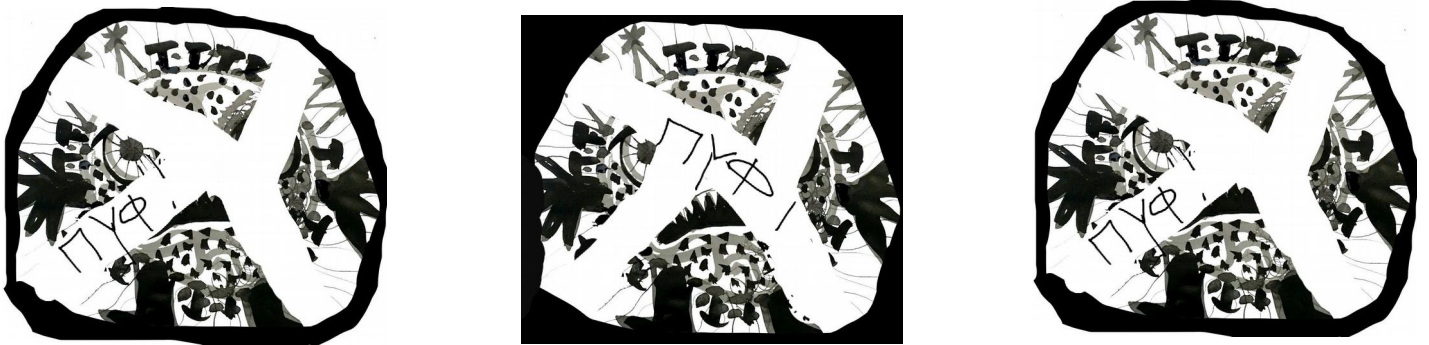
Заробените многу добро знаеја за дезинфекцијата и невидливоста – заради тоа змејот Коронар ги држеше во заробеништво, за да не можат да ги советуваат и да ги спасуваат луѓето. Ама за напитекот прв пат слушнаа – исто така не знаеа дека Вирусарите се плашливи, ова беше новост за нив. Тука значи се крие вистината. Мхм. Сите одлучно се поделија и пополека отидоа до местото каде што беа сапунот и средството за дезинфекција. Беа во зградата на Министерството за здравство што значи дека не недостасуваше ниту сапун ниту дезинфекција, бидејќи тука многу се грижеа за хигиената. Во меѓувреме од заклучените канцеларии на приземјето и на првиот кат излегоа и останатите колеги и колешки кои исто така отидоа да си ги измијат рацете со сапун и дезинфекција. Сега сите беа невидливи и можеа кришум да излезат од Министерството. Со себе зедоа сапун и средства за дезинфекција, а не заборавија ниту на маските за лице затворени во портирницата.

Ама не отидоа дома. Тргнаа кон сите дури и најдалечните краишта на кралство за да го излечат секој кој заболел од страшната болест. Деноноќно се грижеа за нив, а на некои не можеа веќе да им помогнаат и тоа ги направи многу тажни.

Но повеќето луѓе ги излечија и им кажаа на сите како да се бранат: ако носат заштитини маски, кашлаат во марамчиња и киваат во ракав, Вирусарите ќе бидат уништени оти нема да можат да дојдат до таа мала капка која може да ни излета од носот и устата кога киваме и кашламе. Тоа значи дека веќе нема да можат на змејот да му го прават тој

страшен напиток. На луѓето им кажаа и колку се исплашени Вирусарите. Живеат од стравот на луѓето и кога луѓето ќе престанат да се плашаат од нив и за промена одеднаш ќе дувнат силно во нив – или ќе им затропаат – топ, топ, топ – или ако децата на свој застрашувачки начин ги нацртаат или направат од глина, тие ќе се исплашат и ќе пукнаат од страв. Така злобниот змеј Коронар ќе ги загуби сите свои помошници.

Кога змејот дозна дека сите негови заробеници избегаа многу се налути и толку силно ги исплаши Вирусарите што сите по ред почнаа да пукаат од страв – пиф, паф, пуф...!

Во претстојните денови сите до последен исчезнаа бидејќи луѓето се придржуваа кон добрите совети. Тоа не би можело да се случи преку ноќ, траеше некое време бидејќи Вирусарите силно се бореа и ги плашеа сите со своите ловки, ги плукаа, смрдеа и се маскираа. Но луѓето не се предаваа и на крај ги победија!

Змејот остана потполно сам и немаше веќе ниту еден помошник. Ги немаше повеќе своите војници позади кои можеше да се сокрие. Ја загуби целата своја моќ. Испадна дека тој е обичен плашливец. Еден голем срам. Полицајците и пожарникарите со заеднички сили го прогонија надвор од границите на кралството, а змејот одлета далеку, далеку, и се врати во своето Источно царство.

Сите славеа и викаа: "Јееј, јееј, јееј! Браво за сите наши доктори, медицински сестри, спасители, аптекари,

хигиеничари, епидемиолози, пожарникари и полицајци, но браво и за Иван и Ленка, мали јунаци кои ги спасија сите од заробеништво!"

"Кој ли толку од змејот се плаши
кој ни ги направи овие каши?
Само малку сапун доволно е
болеста засекогаш да исчезне!
Не заборавај да ставиш маска
да не добиеш по глава даска!
Збогум, лош змеју, збогум
бегај од кај што си дошол

веќе никогаш назад да не си пошол!"

Сите ја пееа оваа песна и беа среќни дека се ќе биде како порано. Возрасните се вратија на своите работни места, а децата воодушевено се вратија на училиште каде конечно се сретнаа со своите другарчиња и учителките.

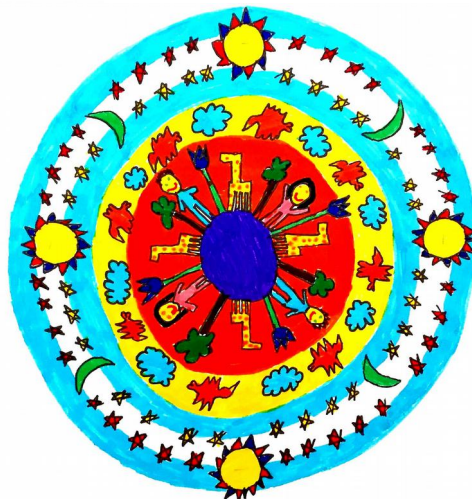
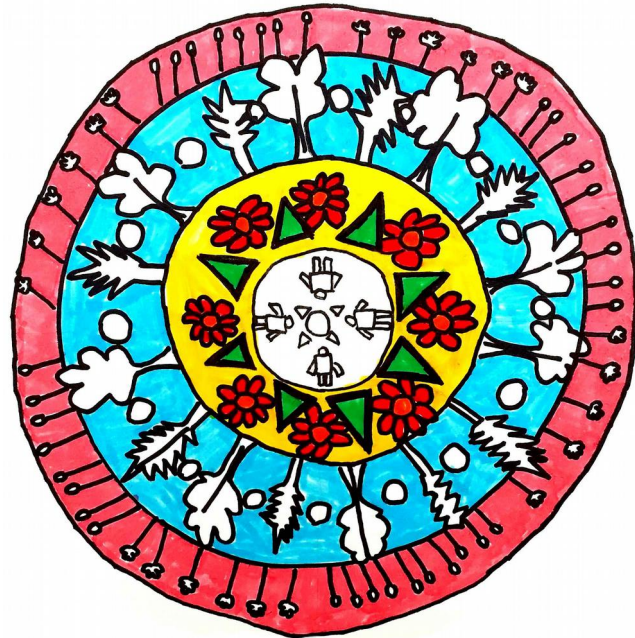
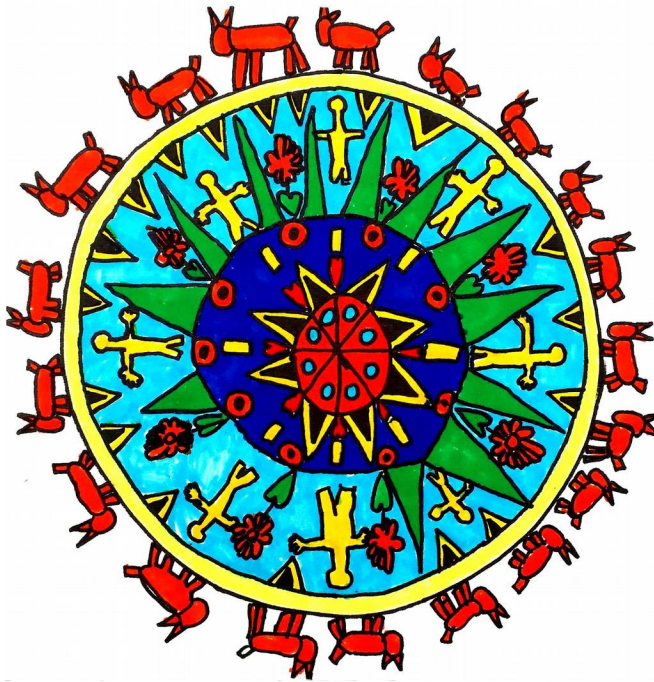
Иван и Ленка со нивните мајка и татко побрзаа да отидат кај своите баба и дедо иако не беше недела. Колку солзи среќа, преградки и бакнежи! Дедото се уште кашлаше, во меѓувреме многу се разболел, затоа мајка им толку често плачеше – но сега е многу подобро. Децата седеа покрај неговиот кревет, го галеа по раката и му раскажуваа за својата необична авантура.

И кучето Елфи и мачето Гаја станаа другари – многу беа среќни затоа што се заврши среќно! И сега заедно трчаат низ дворот.

Жителите на кралство уште некое време носеа заштитини маски за лице се додека таа вирусарна смрдеа потполно не исчезна. А раце ќе ... што? Така е – раце ќе си мијат и понатаму за никогаш повеќе да не се врати змејот Коронар !

А вие, дечиња и понатаму да си ги миете рачињата – важи? И носете ги заштитните маски кога одите надвор. Всушност, знаете ли дека можете дури и вие да се борите против Вирусарите? Да, да! Можете да го нацртате грдиот Вирусар или да го направите од глина и ставете го на прозорецот. Кога тој ќе лета покрај прозорецот и ќе види, толку ќе се исплаши што ќе пукне како меурче од сапуница – Пуф, и готово!

НЕКОЛКУ ЗБОРОВИ ЗА РАСКАЗОТ

Бројни деца и возрасни доживуваат голем стрес и неизвесност во овие кризни времиња на епидемија Коронавирус. Немаме искуство со мерки против вирусот, ситуацијата секојдневно се менува, потполно го сменивме начинот на живеење. На малите деца им е потребен дневен ритуал заради чувството на сигурноста и предвидливоста.

Приказните, посебно на децата, им помагаат лесно да ги разберат необичните и тешки околности и внесуваат хумор во нивното секојдневие.

Затоа авторките се здружија и про боно напишаа интеркативна приказна "Злобниот змеј Коронар и како луѓето го победија со заеднички сили". Секое дете може да се вклучи во борбата против змејот. Како? Тоа ќе откриете на крајот! Змејот Коронар и Вирусарите можете и да ги обоите!

ЗА АВТОРКИТЕ

Приказната на чешки јазик ја напишале сестрите Клара Веселска (клиничен психолог за деца, психотерапевт) и Алице Чоп (се занимава со театар, 20 години пишува за деца) од Прага, Р. Чешка. Со одлични идеји им помагаа и нивната мајка Ева Веселска. Кајетан Чоп направи илустрации на змејот. Другите илустрации се направени од ученици на ОУ Миха Пинтер Толедо Плешивец и ЦВИУ Велење, Р. Словенија. Под водство на нивниот учител по ликовна уметност, Роберт Кланчник.

Превод на македонски: Лара Миховиловиќ и Валентина Ангелковска